

Den arbejdsmarkedspolitiske redegørelse 2017

Redegørelsen er koordineret med referencegrupperne, de faglige udvalg på det merkantile område, samt ledelse, det statslige område og medie & kommunikation.

Sammenfatning med konklusion

HAKL har i sin ansøgning for 2017 fokus på udviklingsopgaver inden for emnet uddannelsesstrukturer og branchepakker til jobprofiler og faglært niveau, samt udviklingsopgaver og analyser inden for digitalisering, herunder digitale før-test og afprøvning. Det er udviklingsopgaver og analyser, der ligger inden for de 2 udmeldte temaer for dette års pulje, og emner, som HAKL har beskæftiget sig med på de seneste års UUL-bevillinger og i sine TUP2014- og TUP2015-projekter.

Derudover er der fokus på opdatering af kurser og undervisningsmaterialer inden for det statslige område samt forslag til en ny FKB inden for det militært rettede jobområde på baggrund af en analyserapport, HAKL har fået udarbejdet i 2015.

Der ansøges endvidere om brancheanalyser og analyser, der evt. kan føre til nye uddannelsesstrukturer og branchepakker til jobprofiler og faglært niveau.

For så vidt angår behovsredegørelsen for 2017, forventer HAKL en uændret aktivitet i 2017 i forhold til 2016. Se begrundelsen herfor under dette afsnit sidst i redegørelsen.

Udviklingsopgaver og analyser om uddannelsesstrukturer og branchepakker til jobprofiler og faglært niveau

HAKL har allerede udviklet og igangsat udviklingsopgaver, der relaterer sig til at blive faglært.

Der er fx på bevillingen 2015 igangsat udvikling af digitale kursusmaterialer til AMU-kursuspakken **Fra ufaglært til faglært i detailbranchen** for at gøre det mere attraktivt og fleksibelt for kursisterne.

I en overgangsperiode på op til 6 år vil der desuden være en række GVU-planer, hvor retten til at opnå faglært status via GVU-planen består. HAKL er derfor også i gang med at udvikle en AMU-kursuspakke til ufaglærte med GVU-planer inden for kontorområdet. Kursuspakken udvikles efter samme model som kursuspakken til detailbranchen.

HAKL fik sidste år bl.a. også udarbejdet analyserapporten *Afdækning og udvikling af AMU-forløb til brug for GVU målrettet handelsuddannelsen*. Baggrunden for analysen var, at der i handelsbranchen med ca. 150.000 medarbejdere, er ca. 46 % faglærte, mens 27 % er ufaglærte. Blandt de 46 %, der er faglærte er en større del faglærte inden for andre områder end handelsuddannelsen. HAKL vurderede derfor, at behovet for at kunne opnå faglært status inden for handelsuddannelsen kunne være stigende i forhold til de stigende kompetencekrav.

De tidligere GVU-planer har i høj grad benyttet specialefag til at sikre den voksnes opkvalificering, men da specialefag er udviklet til elevuddannelsen og målgruppen derfor er til unge, som typisk ikke har den store erhvervs erfaring, ønskede HAKL at afdække behovet for og efterfølgende evt. at udvikle AMU-forløb til brug for gennemførelse af opkvalificeringsforløb/GVU-planer målrettet Handelsuddannelsens 3 specialer.

Projektet anbefalede, at hver opkvalificeringspakke/struktur indeholdt en ny arbejdsmarkedsuddannelse med en varighed på 4 uger, der ækvivalerer de bundne specialefag i de tre specialer, da disse kernekompetencer ikke kan dækkes af det aktuelle udbud af AMU. På den baggrund ansøger HAKL om at udvikle 3 kurser til FKB Handel og logistik, der ækvivalerer de bundne specialefag i de tre specialer inden for Handelsuddannelsen:

Salg for handelsmedarbejdere (foreløbig titel)

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

Indkøb for handelsmedarbejdere (foreløbig titel)
Logistik for handelsmedarbejdere (foreløbig titel)

Den valgfrie del af specialefagene vurderes at kunne dækkes inden for det aktuelle udbud af AMU-kurser.

I forhold til uddannelsesstrukturer og branchepakker kan der stadig vise sig et behov på et senere tidspunkt for opfølgning i forhold til erhvervsuddannelsesreformen og EUV via AMU.

Branche- og målgruppeanalyser

Branche- og målgruppeanalyserne er bl.a. opdateret af den faldende kursusaktivitet og behovet for at se nærmere på, om der er kursuspakker til jobprofiler, hvor AMU vurderes relevant.

Undersøgelse inden for FKB Instruktion og administrative funktioner i træning og sport til afklaring af branchens indstilling til, hvilke jobfunktioner der i AMU-regi bør sættes på

FKB Instruktion og administrative funktioner i træning og sport blev udviklet i forlængelse af udviklingen af erhvervsuddannelsen til Fitnessinstruktør 2008 for at imødegå de ufaglærte og faglærte fitnessinstruktørers og andre relevante medarbejdernes kompetenceudviklingsbehov i sportsbranchen. Til FKB'en blev der udviklet 13 kernemål og FKB'en og kurserne blev godkendt til udbud den 11. januar 2013.

Aktiviteten på kurserne har været begrænset og 3 af kurserne vil i 2016 bortfalde pga. 3-årsreglen. Skolerne har haft bedre succes med at udbyde kurser fx inden for salg og kundeservice, som har været tilknyttet FKB fra andre kompetenceområder. Det tyder derfor på, at der er behov for at se nærmere på hvad den lave aktivitet kan skyldes og om der kan afdækkes mønstre i forhold til branchens præferencer til efteruddannelse og virksomhedernes størrelse, arbejdets organisering, kultur omkring deltagelse i efteruddannelse, krav til større fleksibilitet i afholdelsesformen m.m.

Brancheanalyse inden for FKB Produktion af kommunikations- og medieprodukter af årsager til aktivitetsnedgang, målgruppen og dens fremtidige kompetenceudviklingsbehov

Inden for FKB Produktion af kommunikations- og medieprodukter, der erstatter FKB Produktion af trykt og digital kommunikation og FKB Foto, film-, tv- og redaktionel produktion, er kursusaktiviteten fra 2014 til 2015 faldet markant. Kursusaktiviteten udgør i 2015 således kun 44 % af aktiviteten i 2014 uden at der kan gives en entydig forklaring på aktivitetsfaldet.

Samtidig er grafisk teknikeruddannelsen efter erhvervsuddannelsesreformen blevet revideret, og specialefagene på mediegrafiker-uddannelsen skal i 2. halvår 2016 revideres med henblik på at nye kan udbydes fra januar 2017.

En lang række AMU-mål er netop udviklet, så de ækvivalerer specialefagene på de 2 uddannelser, men spørgsmålet er, om der fortsat er behov for at de alle skal fortsætte i en revideret form fremover.

Disse forhold gør tilsammen, at der er derfor behov for at få analyseret kompetenceudviklings- og kursusbehovet i branchen nærmere, herunder indhold, volumen, strukturer/forløb, samt organisering/tilrettelæggelse, udbud og formidling.

Analyse/statistisk opgørelse inden for FKB Administration, Viden- og forretningsservice, Turist & rejse, expeditionsdelen i FKB Handel og logistik, Administrative funktioner i HR, samt IKT-administration:

Der er et behov for at få nærmere afdækket gruppen af ufaglærte inden for det administrative område. Det hænger sammen med, at HAKLs referencegruppe, Det faglige Udvalg for Kontoruddannelser igangsætter en drøftelse af, hvordan man fremadrettet skal håndtere ufaglærte inden for administrative område, som måske ikke har mulighed for at blive opkvalificeret til faglært niveau på grund af det nye krav om eux niveau. Det nye eux krav får betydning for ufaglærte administrative medarbejders behov for kompetenceudvikling, og det vil derfor være relevant at få udarbejdet en analyse/statistisk opgørelse af denne gruppe af ufaglærte inden for det administrative område med henblik på en vurdering af efteruddannelsesbehovet. Analysen bør gå på tværs af de nævnte FKB-områder og ikke kun være afgrænset til målgruppen for FKB Administration.

Kortlægning af jobprofiler beskæftiget med e-handel

Formålet med analysen er at kortlægge hvilke jobprofiler inden for detailhandlen og b2b-handel, der er beskæftiget med e-handel og kortlægning af jobfunktionerne, herunder blandt andet planlægning og udvikling af e-handelskoncepter og praktiske løsninger, teknologi, etablering og drift af websalg, webkommunikation, salgsoptimering, online markedsføring mv.

Formålet med analysen er at få forslag til kompetenceudviklings- og kursusbehov, herunder behovet for kursusstrukturer, afholdelsesformer og markedsføring på baggrund af de jobprofiler og tendenser på området, der tegner sig for virksomhederne. Analysen vil således danne baggrund for udviklingsaktiviteter inden for e-handel i detailhandelsbranchen og b2b-handelsbranchen, herunder FKB Detailhandel og FKB Handel og logistik.

Endelig er formålet med analysen at øge aktiviteten på FKB Detailhandel og FKB Handel og logistik gennem en større viden om de fremtidige kompetenceudviklingsbehov inden for e-handel.

Nye tal viser, at der er sket en vækst i danskernes samlede e-handel på 20 procent fra 2015 til 2016. Over halvdelen af danskernes e-handel går til rejser, men det næstmest populære produkt er varekøb, hvor særligt dagligvarehandel er vokset markant.

Væksten i handel med madvarer skubber sig i disse år markant. Onlinehandel med mobiltelefonen er også i kraftig vækst og udgør nu 45 procent af alle handler på nettet. Stigningen i e-handelsaktiviteten understreger behovet for en kortlægning af jobprofiler beskæftiget med e-handel.

Udviklingsopgaver i forhold til branchepakker målrettet tosprogede

HAKL har netop vedtaget at igangsætte en proces med afdækning og sammensætning og evt. nyudvikling af kurser til brancherettede AMU-pakker til F/I og evt. udvikling af målrettet undervisningsmateriale i tilknytning hertil, med inddragelse af udbydere og referencegrupper, de faglige udvalg m.fl.

Sammensætningen og udviklingen af kurser til branchepakkerne samt udvikling af evt. undervisningsmateriale vil ske i samarbejde med de godkendte AMU-udbydere for at understøtte sandsynligheden for, at pakkerne bliver udbudt, og eksisterende strukturer og forløb, herunder forløb på de regionale og den nationale positivliste for ledige, medtænkes.

Det vurderes, at udviklingsopgaven kan ske gennem den tildelte bevilling på 174.800 kr. ved brev af 17. juni 2016, hvorfor der ikke søges om udviklingsopgaver i relation hertil på UUL 2017.

Digitalisering, herunder digitale test og afprøvning i AMU

HAKL arbejder gennem sine forskellige projekter og bevillinger med udvikling af digitale kursusmaterialer og måling af kursisternes videnstilvækst gennem digitale start- og slut-test og effektmålingstest 3 måneder senere ved brug af ministeriets effektmålingsværktøj VisEffekt.dk.

Projektet Digitale test i AMU er netop afsluttet og de udviklede digitale test er ved at blive afprøvet gennem TUP2014-projektet. Der er udarbejdet dels en afrapportering om digitale test i AMU og en gør-det-selv guide til undervisere, der fremover skal udarbejde digitale test. E-videnscenter har været projektleder og undervisere fra 13 forskellige skoler har udviklet digitale test til i alt 47 AMU-kurser. Derforuden har Viart.dk og STIL afholdt et seminar om indlæggelse af test i VisEffekt.dk. Viart.dk har efterfølgende lagt testene ind på VisEffekt.dk og underviser nye lærere under HAKLs TUP2015-projekt, tillægspuljen 2015 og 2016 i udvikling af digitale test.

HAKL ønsker at fortsætte udviklingsarbejdet med digitale test, således at det også er muligt at bruge testen til en realkompetencevurdering, dvs. en før-test. Derfor ansøges der om et pilotprojekt "ADAPTIVE AMU", der tager udgangspunkt i, hvordan den digitale slut-test og det digitale materiale kan tilpasses til den enkelte kursists behov alt efter hvad før-testen viser, at kursisten allerede kan, og hvad vedkommende mangler for at kunne få udstedt et kursusbevis.

Efteruddannelsesudvalget for Handel, Administration, Kommunikation & Ledelse

Det er et vigtigt led i at kunne imødekomme efterspørgslen efter digitale kurser, at en hel branches AMU-kurser kan udbydes digitalt. Konkret mangler der stadig inden for *FKB Handel og logistik digitale UV-materialer* til følgende 8 AMU-mål førend der er udviklet digitale undervisningsmaterialer til alle 17 kernemål, og som HAKL hermed ansøger om at udvikle:

40431 Udvidet værdistrømsanalyse i B2B-handel
40976 Logistikopgaver ved internationalt samarbejde
46685 Rådgiverrollen indenfor B2B-handel
47188 Logistikplanlægning
47190 Opsøgende salgsarbejde på B2B markedet
47193 Produkt- og kundevejledning i handelsvirksomheden
47194 Styring af logistikopgaver med 3. part
47197 Konceptanvendelse i handelsvirksomheden

Øvrige tendenser og udviklingsbehov

FKB Instruktion og administrative funktioner i træning og sport

Revision af FKB 2253 Instruktion og administrative funktioner i træning og sport, når analysen, der ansøges om, er afsluttet. FKB Instruktion og adm. funktioner i træning og sport har ikke været revideret siden den blev godkendt 11. januar 2013.

FKB Viden- og forretningsservice

AMU-mål, der ækvivalerer det uddannelsesspecifikke fag inden for eventkoordinator, med henblik på, at voksne med nogen erhvervs erfaring og elever, der har valgt forkert, og som derfor mangler (noget af) det uddannelsesspecifikke fag, kan tage faget hurtigt og fleksibelt via AMU.

FKB Detailhandel

Udvikling af digitalt undervisningsmateriale til AMU-målet 47635 Salg og varer, der indgår i AMU-forløbet Fra ufaglært til faglært i detailhandlen, så hele forløbet, der består af 4 AMU-kurser i alt, kan gennemføres digitalt. Pt. er der ved at blive udviklet digitalt materiale til de 3 øvrige kurser i forløbet. Da AMU-målet har en varighed af 15 dage, er det materiale, der skal udvikles til målet meget mere omfangsrigt end materiale til et kursusmål på typisk 2 dage. HAKL søger derfor om dispensation fra grundtaksten, således at materialet kan blive udviklet i foråret 2017.

FKB 2676 Praktisk Kirketjeneste

43747 Manuel betjening af kirkens tekniske installationer

Det nuværende kursus er godkendt i 2005. Der er behov for at revidere det i forhold til den teknologiske udvikling og det stigende fokus på miljøspørgsmål i kirken.

UV-materialer

43747 Revision af materialet til Manuel betjening af kirkens tekniske installationer, når det reviderede mål er godkendt

45499 Revision af materialet til Vedligeholdelse af kirkens interiør og inventar

47492 Revision af materialet til Periodisk rengøring

Der er udarbejdet kompendier til uddannelserne, men der mangler inspiration til, hvordan der kan arbejdes med de faglige emner i undervisningen, herunder udarbejdelse af cases og øvelser målrettet kirkefunktionærer.

FKB Praktisk myndighedsudøvelse

UV-materialer til følgende kurser, når de er godkendt. Kurserne er i øjeblikket under revidering:

43762 Vilkår og rammer for myndighedsrollen (arbejdstitel)

40622 Borgervendt formidling i myndighedsudøvelse (arbejdstitel)

43783 Observation og dokumentation til myndighedsbrug (arbejdstitel)

43761 Myndighedsudøvelse – håndtering af sårbare og stærke grupper (arbejdstitel)

43762 "Vilkår og rammer for myndighedsrollen" (arbejdstitel)

I lyset af ændrede jobkrav, herunder øgede krav til en rådgivende og servicevendende tilgang samt målgruppernes (borgernes) sammensætning. Medarbejdere inden for jobområdet skal kunne leve til op til regler, retningslinjer og procedurer, der er gældende inden for de forskellige myndighedsområder. På den baggrund er der behov for et nyt undervisningsmateriale. I forbindelse med udviklingsarbejdet vil der blive taget stilling til, om materialet skal udvikles digitalt.

40622 "Borgervendt formidling i myndighedsudøvelse" (arbejdstitel) – uddannelsen (40622) er under revidering, idet målformuleringen er formuleret i forhold til en politikontekst. Der er fortsat behov for en uddannelse, der har fokus på den udadvendte og borgervendte kommunikation. Medarbejdere inden for jobområdet skal kunne kommunikere professionelt – i skrift og tale – med mange forskellige typer af virksomheder og borgere både i forbindelse med formidling og oplysningsvirksomhed samt ved dokumentation af hændelsesforløb. På den baggrund er der behov for et nyt undervisningsmateriale. I forbindelse med udviklingsarbejdet vil der blive taget stilling til, om materialet skal udvikles som digitalt.

43783 "Observation og dokumentation til myndighedsbrug" (arbejdstitel) – uddannelsen (43783) er under revidering. Den nuværende uddannelse har en observerende tilgang og understøtter ikke i tilstrækkelig grad behovet for kompetencer i at anvende den rette kommunikationsform og interviewteknik i forbindelse med afdækning af et hændelsesforløb ved praktisk myndighedsudøvelse. På den baggrund er der behov for et nyt undervisningsmateriale. I forbindelse med udviklingsarbejdet vil der blive taget stilling til, om materialet skal udvikles som digitalt.

43761 "Myndighedsudøvelse – håndtering af sårbare og stærke grupper" (arbejdstitel) – uddannelsen (43761) er under revidering. Medarbejdere inden for jobområdet arbejder i forhold mange forskellige grupper, herunder i stigende omfang borgere med særlige adfærdsmønstre (psykisk syge, misbrugere, traumatiserede, stærke grupperinger (fx bander) mv). På den baggrund er der behov for et nyt undervisningsmateriale. I forbindelse med udviklingsarbejdet vil der blive taget stilling til, om materialet skal udvikles som digitalt.

Ny FKB til det militære jobområde

Der ansøges om midler til udvikling af en FKB målrettet det militære jobområde. Ansøgningen er begrundet i resultaterne af den i 2015 gennemførte analyse af det militært rettede jobområde med henblik på afdækning af behovet for en FKB udført af ERA – Erhvervspædagogisk Rådgivning. Analysen er afleveret til ministeriet i forbindelse med HAKLs afregning af den ordinære bevilling 2014. Analysen omfatter ikke jobfunktioner med et operativt militært indhold som fx våbenbrug og deltagelse i kamphandlinger eller jobfunktioner med et civilt indhold svarende til almindelige civile jobs eller jobfunktioner.

Analysen konkluderer, at "der er et tydeligt behov for en fælles kompetencebeskrivelse for det militært rettede jobområde" (s.15, nederst), samt "at konstabler og sergenter som AMU-målgruppe har uddannelsesbehov inden for de militært rettede jobfunktioners område, som de ikke kan få opfyldt i AMU i dag" (s.10).

I rapporten afgrænses det militært rettede jobområde (s.12), og der er en opsamling af konklusionerne (s.15). Den faglige kerne afgrænses af den militære kontekst, der former jobfunktionerne og uddannelsesbehovene (s.12). Analysearbejdet skitserer nogle mulige relevante TAK'er (s.13-14), men identificering af TAK'er har ikke været analysens genstandsfelt. En nærmere beskrivelse af jobområdet, TAK'er og skitsering af kernemål vil ske i forbindelse med det ansøgte udviklingsarbejde. Der vil blive nedsat en styregruppe med repræsentanter fra Forsvarsministeriet og Værnfælles Kommando (VFK) samt de faglige organisationer Hærens Konstabel- og Korporalforening (HKKF) og Centralforeningen for Stampersonel (CS). Samme deltagerkreds har drøftet og vurderet analysens resultater og konstateret, at der er et behov for udvikling af en FKB til det militære jobområde. Der ansøges om midler til udvikling af en FKB målrettet det militære jobområde.

HAKLs behovsredegørelse for 2017

Vurderingen af, om aktiviteten vil være uændret, faldende eller stigende i 2017 på HAKLs områder, er baseret på AMU-aktivitetstallene for 1. kvartal 2016 fra databanken, som er de tal, HAKL har haft til rådighed for sin vurdering, samt data fra arbejdsmarkedsbalancen 2. halvår 2016 inden for de erhvervsgrupper og stillingsbetegnelser, som HAKLs kurser er målrettet.

HAKL forventer en uændret aktivitet i 2017 i forhold til 2016 baseret på aktivitetstallene for 1. kvartal 2016 sammenholdt med 1. kvartal 2015.

HAKLs samlede aktivitet i 1. kvartal 2016 var på 28.175 kursister, hvilket er nærmest uændret i forhold til sidste år, hvor aktiviteten var på 28.503 kursister i 1. kvartal. HAKLs andel af den samlede aktivitet på alle efteruddannelsesudvalgs områder er dog steget fra 18,8 % til 21,4 %. Det dækker over, at den samlede AMU-kursusaktivitet er faldet i 1. kvartal 2016 til 131.436 kursister, hvor den i 1. kvartal 2015 var på 151.715 kursister. Kursusaktiviteten på HAKLs områder følger ikke den nedadgående tendens i den samlede AMU-aktivitet.

[Arbejdsmarkedsbalancen](#) som er opdateret for 2. halvår 2016 og beskriver situationen her og nu, viser, at der inden for **erhvervsgruppen salg, indkøb og markedsføring** er gode jobmuligheder eller ligefrem mangel på arbejdskraft for stillingsbetegnelser som butiksassistent, salgskonsulent, handelsassistent og til dels indkøber. Og det gælder hele landet undtagen Bornholm for så vidt angår salgskonsulent, handelsassistent og indkøber, hvor der er mindre gode jobmuligheder. Inden for stillingsbetegnelsen marketingmedarbejder er der over hele landet mindre gode jobmuligheder.

Arbejdsmarkedsbalancen indikerer således, at det kan vise sig nødvendigt at opkvalificere medarbejdere og ledige med andre kompetencer til at kunne varetage funktioner inden for butikssalg, samt handels- og indkøbsområdet, hvis virksomhedernes behov for arbejdskraft skal kunne dækkes, og dermed påvirke kursusaktiviteten positivt. Hvorvidt efterspørgslen og udbuddet vil være det samme i 2017, kan arbejdsmarkedsbalancen dog ikke sige noget om.

For så vidt angår **erhvervsgruppen kontor, administration, regnskab og finans** er der for stillingsbetegnelserne kontorassistent, kontorfuldmægtig og kontormedhjælper gode jobmuligheder eller mangel på arbejdskraft i hele landet, dog er der et paradoksproblem for kontorassistenter i Hovedstaden, idet der er rekrutteringsproblemer og samtidig høj ledighed, men jobmulighederne er rigtig gode. Hvorvidt efterspørgslen og udbuddet vil være det samme i 2017, kan arbejdsmarkedsbalancen dog ikke sige noget om.

Ser vi historisk på arbejdsmarkedsbalancen på fx stillingsbetegnelserne salgskonsulent og butiksassistent, kan vi konkludere, at der har været mangel på arbejdskraft eller gode jobmuligheder eller endda paradoksproblemer siden 2007-08 uden at det har ført til større kursusaktivitet.

Men arbejdsmarkedsbalancen indikerer, at der er et matchproblem, som er størst for så vidt angår salgskonsulenter. HAKL har i den forbindelse lavet en nyhed og folder til skolerne, der skal gøre skolerne opmærksomme på problemet, og at der kan være et udækket kursusbehov. HAKL vurderer, at der allerede er udviklet relevante kurser til de pågældende jobprofiler.

AMU-aktivitetstallene for 1. kvartal 2016 sammenholdt med arbejdsmarkedsbalancen for 2. halvår 2016 betyder således, at HAKL vurderer, at aktiviteten i 2017 vil være uændret.